

De zoektocht naar een geschikte gast op de koffie is niet altijd even eenvoudig.

Soms gaan we dan wel eens buiten het parochiegebied want die grenzen zijn toch niet zo star.

Voor dit Kerstnummer hebben we een heel oude Cuijkenaar gevraagd, precies 1918 jaren na het Christuskind geboren in Cuijk, dat toen beslist niet veel groter was dan Bethlehem. Trouwens nu verschillen ze ook nog niet zoveel. Bethlehem telt heden ten dage 28000 inwoners, Cuijk 25000.

Het gaat om niemand minder dan **Geer Hendriks**, een man met in zijn lange levensjaren onschatbare verdiensten, voor de hele Cuijkse gemeenschap in het algemeen, en voor het katholieke kerkelijk leven alhier in het bijzonder. Geer is, zoals u al berekend zult hebben, 92 jaar oud en hij is geboren in het karakteristieke huis aan de Cuijkse Vorstendom, op de hoek met de Smidstraat. Vroeger schreef men wel 'Smitsstraat' en dat ligt misschien wel meer voor de hand. Dat huis was toen namelijk al vele generaties bewoond geweest door de Cuijkse familie Smits, waarvan één van de voorouders al in 1803 genoemd werd als timmerman en als kerkmeester van de Martinusparochie. De vader van Geer, Harrie Hendriks, trouwde in 1917 met Mina Smits, die in dat huis geboren was.

Nog even over dit huis. In de tachtiger jaren nam een directeur van de Rijksmonumentenzorg afscheid van de dienst en zijn vrienden stelden een boek samen over de houten kaspanten van monumenten. Daar was de man extra in geïnteresseerd. Ze kwamen in die tijd ook bij Geer Hendriks terecht voor onderzoek. Na gedegen studie kwamen ze er achter dat de spanten van ongeveer 1650 waren. Zo oud moet het huis dus zijn, volgens de deskundigen.

Goed, nu van het huis naar zijn bewoners. Vader Harrie was timmerman en richtte in 1918 een firma op, samen met een broer van z'n vrouw, Harrie Smits. Het werd: 'Smits kistenfabriek in Cuijk'. Deze Harrie Smits was ook nog bouwmeester en heeft in de jaren twintig van de vorige eeuw o.a. de 23 huizen met een geknikt dak in de Haagsestraat gebouwd en het kloeke eerste huis links in de Stationsstraat.

De kistenfabriek werd beetje bij beetje uitgebouwd in wat nu de tuin van het huis aan de Vorstendom is, achter de muur aan de straatkant. Het hele stuk werd op den duur volgebouwd. De kisten werden in eerste instantie getimmerd voor de beide melkfabrieken Sint Maarten en de Lacto, het latere Nutricia. Die verpakten er hun melkpoeder in. Reeds in 1929 werden er ook al veel kisten gemaakt voor o.a. de Grolsch brouwerij, die toen nog 'De Klok' heette. Ook Bavaria en Gulpener bier behoorden tot de klanten. Duizenden bierkratjes werden er gefabriceerd. De namen van de bedrijven werden met brandijzers in de planken gebrand.

In 1918 werd onze Geer als oudste zoon geboren, daarna volgden zus Nelly en broer Harry. De kleuterschool werd doorlopen op de school van de zusters van het klooster, daar waar nu zo ongeveer de ingang van het winkelcentrum de Zwaan ligt. De weg er naar toe voerde door het 'Zusterstraatje', achter de tuinen en schuurtjes langs van de huizen aan de westelijke kant van de Grotestraat. Zoals alle Cuijkse jongetjes ging Geer daarna naar de oude Fraterschool, die stond op de plaats waar later, na de sloop van die school, een parkeerplaats was en waar nu exact het schouwcafé van de Schouwborg gelegen is. Frater Salvius was hoofd van de school en frater Petrus ('Petje') herinnert Geer zich ook nog goed.

Nogal wat jongens uit katholieke gezinnen gingen na de lagere school naar kostschool voor vervolgonderwijs. Samen met Bep van Daal uit Haps ging Geer naar de bekende school 'de Ruwenberg' in Sint Michielsgestel. Daar volgde hij de Handelsschool. Met de trein vanaf Haps naar Schijndel en dan met de bus verder. De hutkoffer met kleren en boeken was al voorafgegaan met van Gend en Loos. Drie keer per jaar mochten de studenten naar huis met vakantie, Kerstmis, Pasen en in de zomer. Op kostschool mocht je vanaf je 16de jaar roken, maar dan alleen pijp of sigaar. Er werd verplicht Frans gesproken. Ook uw verslaggever heeft zo'n kostschooltijd meegemaakt. Weliswaar meer dan 10 jaar later, maar onder dezelfde omstandigheden. We zijn er niet slechter van geworden!

Na de schooltijd ging Geer thuis in de zaak. Daar werd niet over gepraat, dat werd gewoon gedaan, als vanzelfsprekend. Intussen was hij erg verbonden met de Martinusparochie en de kerk. Ook dat was bijna vanzelfsprekend. Koorzanger, misdienaar, de gebruikelijke functies voor 'brave' (nou ja ?) jongens. In 1938 moest hij in dienst. In Venlo, niet ver van huis, bij de afdeling 'zware mitrailleurs'. In februari 1939 zwaaide hij af, maar op 31 augustus van dat jaar werd de algehele mobilisatie afgekondigd en kon Geer z'n poeties weer om de benen wikkelen. Hij werd gelegerd in Beek en Donk. In de zeer strenge winter van '39-'40 beperkte de militaire taak zich voornamelijk tot het ijsvrij houden van de Zuid Willemsvaart opdat de eventuele vijand geen vrije doortocht had over het ijs.

In de oorlogsdagen van mei 1940 heeft zijn eenheid vooral veel gelopen. Ten zuiden van de brug in Zaltbommel werden enkele schepen beschoten waarvan men dacht dat er misschien Duitse soldaten in zaten. Dat bleek achteraf een jammerlijke vergissing. In juni 1940 kwam de militair, inmiddels opgeklommen tot de rang van sergeant, weer thuis.

Hij werd vrijgesteld voor de "Arbeitsinsatz" in Duitsland, omdat hij een "Ausweis" kreeg vanwege het feit dat hij zich had opgegeven bij de 'Bosbrandweer'. Waar dat bos lag wist niemand!

Eén van zijn ergste belevenissen in die oorlogsjaren was de grote brand op 8 mei 1944 in de kerk van het Kruisherenklooster in Sint Agatha. Alhoewel Geer nog geen lid was van de Cuijkse vrijwillige brandweer, spoedde hij zich naar die brand. Met man en macht werd geprobeerd te redden wat te redden viel. Hij herinnert zich hoe ze boven de biechtkapel een tussendeur telkens open, maakten, nat gooiden en weer sloten. Het klooster bleef gelukkig behouden, maar een reeks prachtige kunstwerken in de kapel werd verwoest. Min of meer een culturele ramp! De brand is overigens niet ontstaan door oorlogsgeweld.

Geer had inmiddels zijn toekomstige vrouw gevonden. Mien Keijzers, al evenzeer van langdurige Cuijkse oorsprong als hijzelf. Ze hadden het geluk bij het ongeluk dat beide families in de winter van '44-45 op hetzelfde adres geëvacueerd werden, bij boer Toonen op de Ewinkel. Dikke pret! Mooi verhaal: Dochter Bets Toonen, voor geen kleintje vervaard, kwam een keer trots thuis met de mededeling dat ze een granaat in de wei had gevonden en die maar bij de buurman in de wei had geknikkerd. Bets heeft nog vele jaren geleefd!

In 1947 zijn Geer en Mien getrouwd. In datzelfde jaar bouwden de gebroeders Hendriks, broer Harry was ook in de zaak gekomen, een nieuwe kistenfabriek over het spoor, ook onder de naam: Smits Kistenfabriek. De kisten werden vanaf nu met spijkermachines gemaakt. In 1983 is het bedrijf opgeheven en nu zit er Steenhouwerij Smits, heel ver weg nog familie.

Geer werd na de oorlog vrijwilliger bij de Cuijkse brandweer en is daarvan 34 jaar commandant geweest. Bij zijn afscheid in 1983 werd hij benoemd tot Ereburger van Cuijk. Een aantal jaren later werd hij ook nog eens Koninklijke onderscheiden! De grootste branden waren Victor Hugo en Leerlooierij Manders, waar nu sporthal 'de Kwel' staat. De brandweer was eerst gevestigd onder Huize Maasouwe aan de Grotestraat, daarna in de nieuwe brandweerkazerne aan de Zwaanstraat om vervolgens naar de huidige plek op de Gildekamp te gaan. Bij de inzegening van de kazerne aan de Zwaanstraat door deken van den Acker, tijdens de Sesamfeesten in 1957, mocht Geer als commandant het wijwatervat dragen.

Bij de opening op dezelfde dag van de overige nieuwe gebouwen, waaronder de Schouwburg, deed burgemeester Jansen dat zelf. Geer Hendriks en zijn vrouw Mien kregen 4 kinderen. Eerst twee dochters en daarna twee zonen. Hij is er uiteraard terecht trots op dat zijn kinderen en kleinkinderen (4 jongens en 4 meisjes), en zelfs een achterkleinkind, het goed maken. De appels zijn niet ver van de boom gevallen! Er is een nieuw 'appeltje' op komst. Gelukkig wonen twee kinderen in Cuijk. Dat is toch wel fijn als je oud wordt.

Jarenlang is Geer lid van het herenkor van de Sint Martinus parochie geweest. Tijdens z'n schooltijd was hij al koorzangertje. Hij heeft daarbij zijn hart verpand aan alles wat met kerkmuziek te maken heeft. Harry Philipson was de dirigent van het mannenkor Een inspirerende muzikman. Hij was nog familie van de sigarenfabrikanten Philipson en van Hussen. Geer wilde zijn voorbeeld volgen en begon aan een dirigentenopleiding van Hoppenbrouwers van de Gregorius Vereniging. Later volgde hij nog weer een koordirectie cursus bij de Kruisheren in Sint Agatha.

Na een invalperiode werd hij benoemd als opvolger van Philipson tot dirigent van het koor. Dat heeft hij met veel verve gedaan tot 1983. Toen hij een wat langere periode afwezig was, op bezoek bij zoon Harry in Brazilië, ontdekte hij bij thuiskomst dat er een andere naam achter het woordje 'dirigent' in het kerkblaadje stond. Een zeer onzorgvuldige manier van communiceren. Jaren later, toen hij zich intensief had bemoeid met de renovatie van het orgel, was de toegangssleutel tot het koor ineens verdwenen en was Geer bedankt. Dat heeft veel pijn gedaan. De katholieke kerk, niet anders dan veel andere instanties, ging en gaat niet altijd even zorgvuldig om met zijn verdienstelijke voormannen. Zijn liefde en passie voor kerkmuziek in de breedste zin van het woord kwam dus ook tot uiting toen het grote Severijnorgel uit de 17de eeuw in de Martinuskerk gerestaureerd moest worden.

Hij nam daarbij de technische leiding en organisatie op zijn schouders. Minutieus heeft hij vanaf de eerste demontage tot aan de laatste nieuwe toon de gang van zaken begeleid en geadviseerd. Er is hem dan ook geen enkel orgel van enige betekenis in Nederland onbekend. En het is ongelofelijk hoeveel van die kennis tot op zijn hoge leeftijd nog direct beschikbaar is. Daaruit spreekt de echte liefhebber en deskundige! Een autoriteit. De al even begeesterde Bert van Heukelom, ook zo'n 'Oer-Cuijkenaar' heeft twaalf uur film opgenomen van de orgelrestauratie. Dat heeft geresulteerd in een boeiende film over het hele traject.

Bij dit alles was Geer vele jaren secretaris/penningmeester van het Armbestuur van de parochie. Dat is een bijzondere instantie, al vele eeuwen oud. Het oudste boek met 'notulen' van deze parochieorganisatie dateert van

1648. De club bestaat nog steeds en springt her en der bij waar tastbare nood is. Vooral op het gebied van de jeugd! Dat Armbestuur was best een stevige club. Het gebeurde nogal eens dat mensen een legaat vermaakten, waarbij ook nogal eens grond. Zo is het huidige Maartens-hof, als Porta Coeli gebouwd op een stuk grond dat “de Armenkamp” heette. De grond had ook nog gediend als volkstuincomplex en was waarschijnlijk ooit geschonken. Naast het Armbestuur bestaat er ook nog een Vincentiusvereniging bij de Martinusparochie, met nagenoeg dezelfde doelstelling.

Voor al zijn verdiensten voor kerk en parochie is Geer onderscheiden met de kerkelijke “Pro Ecclesia et Pontifice”. Hoewel zijn vader raadslid en wethouder was geweest van de gemeente Cuijk en Sint Agatha, heeft de politiek Geert nooit aangetrokken. Hij bleef liever snuffelen in zijn boeken, musea, archieven en documenten. Jammer is het dat een blik vol aktes van het Armbestuur, eeuwen oud, op nogal mysterieuze wijze verdwenen is. Dat kan hem nog pijn doen. In 2007 is zijn vrouw Mien gestorven. Ondanks zijn grote verdriet heeft Geer zich prima gehandhaafd, mede dankzij zijn kinderen en een warme omgeving.

De reus Geer Hendriks heeft zich op wonderbaarlijke wijze weer opgericht, ondanks verlies aan mobiliteit. Zijn geest is helder en zijn geheugen prima. Hij blijft bescheiden, deze sympathieke mens. En het huis waarin hij woont, past bij de man. Dat moet zo blijven!

Eigenlijk doet dit stukje nogal tekort aan zijn betekenis voor Cuijk.

Wat hier neergeschreven is, vormt maar een klein deel van wat we in vier uur tijd besproken hebben. Je zou er een boek over moeten schrijven. Jammer als al die kennis en ervaring verloren zou gaan.

Geer, we hebben een stukje van de sluier opgelicht. Ik heb ervan genoten, dank je wel